

Kiuruveden kaupunki

Lapsivaikutusten arviointi

Kouluverkkovalmistelun pohjaksi

Kajava Katja, sivistystoimen vastaava
20.10.2020

Sisällys

1. Tausta	3
2. Perusopetus Kiuruvedellä syksyllä 2020	4
Kalliokylän koulu	4
Lahnajoen koulu	5
Luupuveden koulu	6
Nivan koulu	7
Rytbyn koulu	8
Yläkoulu	9
Erityiskoulu	10
3. Oppilashuolto Kiuruveden kaupungissa	11
4. Seurantatietoa perusopetuksesta	12
Teaviisarin tulokset	12
Kouluterveyskyselyn tuloksia	13
5. Kouluverkon muutoksen vaikutuksia	18
6. Kouluverkon muutokseen liittyvät huolet	20
7. Kouluverkon muutoksen liittyvät mahdollisuudet	22
8. Kehitettävää	24
9. Lapsivaikutusten arviointi 2021->	25
a) Koulurakennus/koulurakennukset	25
b) Koulumatkat.....	25
c) Kokonaiskoulupäivä	26
d) Oppilashuollon järjestäytyminen 2023 alkaen	26
e) Uhkakuvien ehkäisy	26
f) Koulukulttuurin kehittäminen	26

Tausta

Kiuruveden kaupungin talous on ollut viime vuosina erittäin haastava. Kaupungin taseeseen on muodostunut alijäämää, joka on katettava tulevien vuosien säästöillä. Kiuruveden kaupungin talouden tasapainottamistyöryhmä on käsitellyt keinoja, joilla kaupungin talous saadaan pysyvästi tasapainoiseksi. Tämä edellyttää myös palvelurakenteen muutoksia.

Talouden tasapainottamistyössä oli mukana konsulttiyhtiö Perlacon, joka on laskenut, että kaupungin perusopetuksen tiivistäminen ja keskittäminen kaupungin keskustajamaan toisi merkittäviä säästöjä. Perlacon ehdotti kouluverkon tiivistämistä jo **1.8.2023 alkaen**. Talouden tasapainottamisen työryhmässä ja taajamakoulujen työryhmässä aikataulua pidettiin mahdottomana suunnitelmallisen toteuttamisen kannalta ja sen vuoksi talouden tasapainottamisen työryhmä on päätenyt esittämään, että kaupungin perusopetus keskitetään taajamaan **1.8.2025 alkaen**.

Tähän pohjaselvitykseen on koottu käytettävissä olevaa tietoa kouluista, kouluterveyskyselyistä, sekä kyläkoulujen kuulemisilloissa ja kouluverkkokyselyssä esiin nousseita teemoja. Kiuruveden kaupunginhallitus päättää kouluverkkosuunnitelmasta 26.10.2020. Kiuruveden kaupunginvaltuusto päättää kouluverkkosuunnitelmasta 9.11.2020. Päätöksentekijöiden päätöksistä riippuen lapsivaikutusten arviointia on syvennettävä vuodesta 2021 eteenpäin ja mikäli päädytään kouluverkkomuutoksiin, niin lapset on osallistettava ikätasoisin keinoin suunnittelemaan toimivia kouluratkaisuja. Suunnittelua on hyvä tehdä yhdessä koulujen henkilökunnan kanssa ja huomioida myös huoltajien toiveet ja huolenaiheet suunnitteluprosessin yhteydessä.

1.Perusopetus Kiuruvedellä syksyllä 2020

Kalliokylän koulu

Rakennus:

Kalliokylän koulu on Kiuruveden vanhin toimiva koulurakennus, joka on vuodelta 1906 peräsin oleva hirsirakennus. Kalliokylän koululle on tehty laajennettu kuntoarvio, joka on päivätty 4.12.2015. Kiinteistöpäällikkö Matti Jokitalon mukaan koulua on kunnostettu tuon kuntoarvion osoittaman tarpeen mukaisesti. Koulu on muilta osin hyvässä kunnossa, mutta keittiön sisäänkäynnin kohdalla on vielä selvittävää ja korjattavaa.

Piha:

Iso piha-alue mahdollistaa monipuoliset välituntileikit sekä myös ulkona pidettävät oppitunnit.

Muuta:

Kalliokylän koulu hyödyntää erityisesti liikuntasalina rinnakkaisella tontilla olevaa kunnostettua Jukolan kylätaloa. Korona-aikana Jukolaa on käytetty myös opetuksen väljentämiseen.

Pedagogisesti Kalliokylän koulu on toimiva: alakerrassa sijaitsee kaksi isoa luokkatilaa, joita käyttävät 3.-4.-luokkalaiset sekä 5.-6.- luokkalaiset. Yläkerrassa on luokkatila ja kaksi muuta tilaa, joita voi hyödyntää helposti eriyttävään opetukseen. Alakerran aulatila toimii myös monitoimitilana.

Oppilastilasto 20.9.2020 tilanteen mukaan

Kalliokylä

Lukuvuosi	0	1	2	3	4	5	6	Yhteensä
2018-2019	4	6	4	4	4	5	5	32
2019-2020	5	3	6	3	4	4	5	30
2020-2021	4	5	3	5	3	4	4	28
2021-2022	4	4	5	3	5	3	4	28
2022-2023	3	4	4	5	3	5	3	27
2023-2024	1	3	4	4	5	3	5	25
2024-2025	1	1	3	4	4	5	3	21
2025-2026	2	2	1	4	4	4	5	22
2026-2027		2	2	1	4	4	4	17

Kuljetusoppilaita 20, pisin kuljetusaika 1 h 30 min.

Henkilökunta:

- Kaksi opettajaa, joista toinen toimii koulunjohtajana.
- Kiertävä erityisopettaja yhtenä päivänä viikossa 4vvt.
- Hankerahoituksella palkattu resurssiopettaja myös yhtenä päivänä viikossa 4vvt.
- Käsityönopettaja yhtenä päivänä viikossa 2vvt.
- Yksi koulunkäynninohjaaja, jonka toimenkuvasta osa aika menee siivoukseen.
- Yksi keittiön monitoimiyöntekijä, jonka työajasta osa menee siivoukseen.

Lahnajoen koulu

Rakennus:

Lahnajoen koulu on vuonna 1963 rakennettu rakennus, johon on tehty remontteja 1986, 1989-1990, 1997 ja 2019. Lahnajoen koululle on tehty laajennettu kuntoarvio, joka on päivätty 4.12.2015. Lahnajoen koululle on tehty korjauksia tuon kuntoarvion mukaisesti. Kesällä 2019 toteutetussa remontissa uudistettiin mm. koulun keittiö ja ruokailutilat. Kiinteistöpäällikkö Matti Jokitalon mukaan Lahnajoen koulu on Kiuruveden maaseutukouluista rakenteellisesti kaikkein heikoimmassa kunnossa: puuttuvat höyrysulut aiheuttavat sen, että eristeet toimivat suodattimina ja osittain myös rakenteet ovat käyttöikänsä päässä. PST-arvion mukaan seuraava isompi remontti on vesikaton korjaus, PST-arviossa sen kustannukseksi on arvioitu 40 000 euroa.

Piha:

Koululla on suuri piha-alue sekä lähimetsä, jotka molemmat ovat hyödynnettävissä sekä välitunneilla kuin myös opetuskäytössä.

Muuta:

Pedagogisesti Lahnajoen koulu on väljät tilat tarjoava koulu, jossa on tämänhetkiselle oppilasmäärälle hyvin tilaa ja tilat sijaitsevat siten, että kellarikerroksen teknisen käsityön luokka pois lukien, kaikki tilat ovat käytettävissä eriyttävään opetukseen samanaikaisesti ja valvonta on helppoa.

Oppilastilasto 20.9.2020 tilanteen mukaan

Lahnajoki

Lukuvuosi	0	1	2	3	4	5	6	Yhteensä
2018-2019	5	5	4	3	3	4	5	29
2019-2020	7	4	6	3	3	3	4	30
2020-2021	1	7	5	6	4	3	3	29
2021-2022	6	1	7	5	6	4	3	32
2022-2023	5	6	1	7	5	6	4	34
2023-2024	5	5	6	1	7	5	6	35
2024-2025	3	5	5	6	1	7	5	32
2025-2026	4	3	5	5	6	1	7	31
2026-2027		4	3	5	5	6	1	24

Kuljetusoppilaita 25, pisin kuljetusaika 2h.

Henkilökunta:

- Lahnajoen koululla on kaksi opettajaa, joista toinen toimii koulunjohtajana.
- Kiertävä erityisopettaja yhtenä päivänä viikossa 4vvt.
- Hankerahoituksella palkattu resurssiopettaja myös yhtenä päivänä viikossa 6vvt.
- Yksi koulunkäynninohjaaja, jonka toimenkuvasta osa aika menee siivoukseen.
- Yksi keittiön monitoimityöntekijä, jonka työajasta osa menee siivoukseen.

Luupuveden koulu

Rakennus:

Luupuveden koulu on Kiuruveden uusin koulu, joka on hankittu kymmenen vuoden leasing-sopimuksella. Leasing-sopimus umpeutuu tammikuussa 2027, jonka jälkeen kiinteistöstä on maksettavana vain kiinteistön hoitokuluja. Luupuveden koulun pihapiirissä on kylän vanha koulurakennus, jota käytetään edelleen liikunnan ja käsityön opetuksessa. AVI:n mukaan ei ole suotavaa, että vanhaa rakennusta ilmanvaihdollisista syistä käytettäisiin säännöllisesti jollekin oppilasryhmälle.

Uusi koulu on osoittautunut erinomaisen toimivaksi: tilat on suunniteltu siten, että kolmessa luokkahuoneessa on erinomainen äänieritys, mutta kaikista niistä on näkyvyys muihin luokkatiloihin, mikä luo turvallista ilmapiiriä. Eriyttävinä tiloina on kolme erillistä tilaa ja koulun aula, ennen korona-aikaa hyödynnettiin myös koulun ruokalaa eriyttävänä työtilana, mutta korona-rajoitusten vuoksi tällä hetkellä niin ei voida tehdä.

Piha:

Luupuveden koulun pihapiirissä on kesällä 2019 valmistunut liikunta-areena, joka toimii myös lähiliikuntapaikkana. Syksyllä 2020 valmistui grillikota. Lähimetsää käytetään sekä välituntialueena että hyödynnetään oppitunneilla.

Oppilastilasto 20.9.2020 tilanteen mukaan

Luupuvesi

Lukuvuosi	0	1	2	3	4	5	6	Yhteensä
2018-2019	9	5	5	5	6	9	10	49
2019-2020	9	9	5	5	5	7	9	49
2020-2021	5	9	9	5	5	5	8	46
2021-2022	8	5	9	9	5	5	5	46
2022-2023	7	8	5	9	9	5	5	48
2023-2024	7	7	8	5	9	9	5	50
2024-2025	1	7	7	8	5	9	9	46
2025-2026	5	1	7	7	8	5	9	42
2026-2027		5	1	7	7	8	5	33

Kuljetusoppilaita 45, pisin aika 2h 15 min.

Henkilökunta:

- Luupuveden koululla on kolme opettajaa, joista yksi toimii koulunjohtajana.
- Kiertävä erityisopettaja yhtenä päivänä viikossa 4vvt.
- Hankerahoituksella palkattu resurssiopettaja myös yhtenä päivänä viikossa 4vvt.
- Yhdelle koulunkäynninohjaajalle on opettajan jakotunteja 4vvt, jotta isoa eskari-kakkosryhmää saadaan jaettava riittävästi. Samasta syystä lukion rehtorin ja sivistystoimen vastaavan opetusvelvollisuudesta kolme tuntia käytetään Luupuvedellä.
- Kaksi koulunkäynninohjaajaa, jonka toimenkuvista osa aika menee aamu- ja iltapäiväkerhon pyörittämiseen ja osa aika siivoukseen.
- Yksi keittiön monitoimiyöntekijä, jonka työajasta osa menee siivoukseen.

Nivan koulu

Rakennus:

Nivan koulu on rakennettu 1956. Laajennusosa on tehty 2000-luvulla. Kiinteistöpäällikkö Matti Jokitalon mukaan Nivan koulun ilmanlaatuongelmat ovat kytköksissä epäonnistuneeseen laajennusosan rakentamiseen. Laajennusosan yhteydessä syntyi ongelmallinen seinärakenne, josta aiheutuu haittaa, jota joudutaan koko ajan säätämään ja huomioimaan. Osa Nivan koulun opettajista on tämän vuoksi ”evakossa” yläkoulun tiloissa.

Nivan koulun peruskuntoarvio on päivätty 23.4.2020. Keskustaaajaman koulujen kunto selvitettiin vasta taajamakoulutyöryhmän tarpeesta. Isoja akuutteja remontteja ei kuntoarviossa esitetty. Kymmenen vuoden korjaustarve arvioitiin raportissa 312 000 euroa Nivan koulun osalta.

Nivan koulun tilat ovat hyvin tiiviissä käytössä eli väistötiloja tai opetuksen eriyttämisen tiloja ei ole kovin runsaasti käytettävissä. Niitä olisi hieman enemmän, jos ilmanlaatuongelmat saataisiin korjattua.

Piha:

Nivan koulun piha oli alakouluksi aika ankea, mutta pienellä panostuksella syksyllä 2019 ja kesällä 2020 pihaa saatiin hieman kunnostettua. Iso hiekkakenttä mahdollistaa helposti myös välituntipelit.

Muuta:

Koulun henkilökunnan ohjauksesta huolimatta kouluun saattoliikennettä ei ole saatu kaikilta osin toimivaksi ja se aiheuttaa liikennevalvonnallisia lisätehtäviä henkilökunnalle.

Nivan koulun sijainti lähellä Kuorevirran urheilualuetta mahdollistaa monipuoliset liikuntamahdollisuudet ja Kuorevirran palveluita on hyödynnetty myös Korona-ajan väljentämiseen.

Oppilastilasto 20.9.2020 tilanteen mukaan

Niva

Lukuvuosi	0	1	2	3	4	5	6	Yhteensä
2018-2019	0	53	55	64	48	61	56	337
2019-2020	0	58	54	55	64	50	61	342
2020-2021	1	51	62	59	58	69	53	354*
2021-2022	0	56	51	62	59	58	69	355
2022-2023	0	52	56	51	62	59	58	338
2023-2024	0	45	52	56	51	62	59	325
2024-2025	0	57	45	52	56	51	62	323
2025-2026	0	56	57	45	52	56	51	317
2026-2027	0	33	56	57	45	52	56	299

*yksi 7lk

Kuljetusoppilaita 147, pisin aika 2h 15 min.

Henkilökunta:

- Yksi päätoiminen rehtori, jolla on myös opetusvelvollisuutta.
- 17 luokanopettajaa, yksi luokanopettaja toimii lisäksi apulaisrehtorina. Kolme erityisluokanopettajaa. Kaksi laaja-alaista erityisopettajaa, joista yksi työskentelee melkein täysin kyläkouluilla, häneltä jää viisi tuntia Nivan koululle. Resurssiopettajalla samoin vain neljä tuntia Nivan koululle. Yksi tuntiopettaja englannin kielessä.
- 10 vakituista koulunkäynninohjaajaa. Kuusi määräaikaista koulunkäynninohjaajaa, joista neljä on palkattu hankerahoituksella. Nivan koululla on kaupungin vaativan erityisen tuen ryhmä.

Rytkyn koulu

Rakennus:

Rytkyn koulu on rakennettu 1974 energiakriisin aikana. Rytkyn koulun kuntoarvio on päivätty 4.12.2015. Tuon suunnitelman mukaisesti vuonna 2017 on tehty mittava remontti. Seuraava isompi remontti olisi vesikaton uusiminen, kustannusarvio on vaihdellut 30 000 € -80 000€ välillä. Muutoin Rytkyn koulun kiinteistö on kiinteistöpäällikkö Matti Jokitalon mukaan hyvässä kunnossa ja tarkistusmittaukset remontin jälkeen ovat olleet kunnossa.

Piha:

Rytkyn koulun pihaan on rakennettu AVI:n tukemana liikunta-areena, joka toimii samalla myös lähiliikuntapaikkana. Rytkyn koulun piha-alue on iso ja myös lähimetsä on hyödynnettävissä niin välitunneilla kuin oppitunneillakin.

Muuta:

Koulussa on kolme pääluokkatilaa, iso ja korkea liikuntasali, käsityön luokka ja kaksi eriyttämiseen sopivaa opetustilaa. Liikuntasali on koulun keskellä ja sitä voi hyödyntää myös eriyttävänä tilana silloin, kun se ei ole liikuntakäytössä.

Oppilastilasto

Rytky

Lukuvuosi	0	1	2	3	4	5	6	Yhteensä
2018-2019	9	6	8	10	3	9	5	50
2019-2020	3	8	5	8	9	3	8	44
2020-2021	2	3	9	5	8	9	3	39
2021-2022	5	4	3	9	5	8	9	43
2022-2023	5	5	4	3	9	5	8	39
2023-2024	5	5	5	4	3	9	5	36
2024-2025	7	5	5	5	4	3	9	38
2025-2026	6	7	5	5	5	4	3	35
2026-2027		6	7	5	5	5	4	32

Kuljetusoppilaita 26, pisin kuljetusaika 1h 35min.

Henkilökunta

- Rytkyn koululla on kolme opettajaa, joista yksi toimii koulunjohtajana.
- Kiertävä erityisopettaja yhtenä päivänä viikossa 5vvt.
- Hankerahoituksella palkattu resurssiopettaja myös yhtenä päivänä viikossa 6vvt.
- Yksi koulunkäynninohjaaja, jonka työaikaan sisältyy myös siivousta.
- Yksi koulunkäynninohjaaja, joka toimii osittain henkilökohtaisensa ohjaajana.
- Yksi keittiön monitoimityöntekijä, jonka työajasta osa menee siivoukseen.

Yläkoulu

Rakennus:

Yläkoulu on rakennettu 1950 -1960-lukujen vaihteessa. Yläkoulun peruskuntoraportti on päivätty 27.3.2020. Raportissa esitetään pintamateriaalien uusimista ja rakennustekniikan korjaamista. Ajankohtaisin on lämmönjakokeskuksen uusiminen. Ilmanvaihtojärjestelmässä on välitöntä uusimisen tarvetta ja yhden koneen akuutti uusimisen tarve. Kymmenelle vuodelle korjaus- ja huoltokustannuksia laskettiin raportissa 1 327 000 euroa yläkoulun osalle.

Yläkoulun tiloissa toimii 4 Nivan koulun luokkaa, pääasiassa Nivan koulun ilmanlaatuongelmista johtuen. Syksyllä 2020 yläkoulu organisoii luokkatiloja uudelleen ja alakoulun luokat pääsivät tiiviimmin toistensa läheisyyteen.

Piha:

Yläkoulun pihassa on urheiluareena, joka toimii samalla myös lähiliikuntapaikkana. Piha-alueella on eriytettävissä eri alueita, mikä on ollut hyvä korona-aikana.

Muuta:

Kuorevirran urheilualueen läheisyys mahdollistaa monipuoliset liikuntatunnit ja tarvittaessa tilojen väljentäminen onnistuu Kuorevirran aluetta hyödyntäen.

Oppilastilasto

Yläkoulu				
Lukuvuosi	7	8	9	Yhteensä
2018-2019	95	75	76	266
2019-2020	82	92	73	268
2020-2021	91	86	97	274
2021-2022	71	91	86	248
2022-2023	90	71	91	252
2023-2024	78	90	71	239
2024-2025	80	78	90	248
2025-2026	88	80	78	246
2026-2027	75	88	80	243

Kuljetusoppilaita 148, pisin kuljetusaika 2h 50 min.

Henkilökunta

- Yksi rehtori, joka on samalla perusopetuksen tulosaluevastaava.
- Yksi opinto-ohjaaja. 19 aineenopettajaa, joista yksi toimii myös apulaisrehtorina. Kaksi pienen määrän tuntiopettajaa, yhteensä kuusi tuntia ja yhdellä koulunkäynninohjaajalla kuusi tuntia opetusvastuuta eriyttämisen mahdollistamiseksi.
- 2 erityisluokanopettajaa.
- 2 koulunkäynninohjaajaa.
- Yksi tsemppari ja yksi hyvinvointi-ohjaaja, molemmat hankerahoituksella palkattuja.

Erityiskoulu

Erityiskoulu toimii Himaharjun lastensuojeluyksikön yhteydessä. Tiiviissä yhteistyössä Himaharjun yksikön kanssa erityiskoulun kustannukset on saatu pidettyä hyvin maltillisena. Mikäli erityiskoulu lakkautettaisiin, niin Himaharjun nuorten ja lasten koulupolku vaikeutuisi, koska heidän koulukuntonsa ei aina mahdollista täydellistä integraatiota yleisopetuksen kouluun.

Lyhyt välimatka lastensuojelun yksikön ja erityiskoulun välillä mahdollistaa joustavan koulupäivän toteuttamisen. Lisäksi Himaharjun ohjaajat kuljettavat nuoria niin paljon kuin mahdollista kullekin yksilölle on, yleisopetuksen ryhmiin taajamaan. Erityiskoulu on toiminut hyvin kustannustehokkaasti, eikä sen toimintaa ole syytä muuttaa.

2. Oppilashuolto Kiuruveden kaupungissa

Kiuruveden kaupungin oppilashuolto on tällä hetkellä järjestetty sekä Ylä-Savon SOTE:n palveluilla että kaupungin omasta toimesta. Koulupsykologi ja koulukuraattori ovat Kiuruveden kaupungin omia työntekijöitä. Heidän työpanoksensa jakaantuu perusopetuksen koulujen, lukion ja YSAO:n Hingunniemen yksiköiden välille. Oppilashuoltolain mukaisesti oppilashuollon palvelut on tarjottava oppilaitoksen sijaintikunnassa. Ylä-Savon SOTE on resursoinut Nivan koululle koulupsyykkarin, joka on auttanut myös kyläkouluilla tarvittaessa.

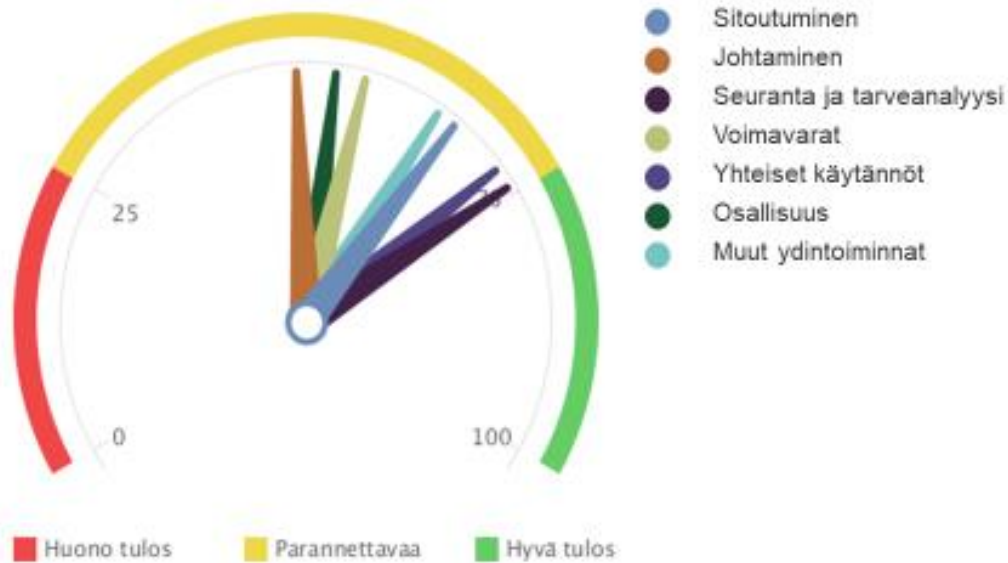
Valtakunnan päätöksenteossa SOTE-lainsäädäntö on muuttumassa, mikäli syksyn 2020 malli menee läpi, niin silloin oppilashuollon palvelut siirtyvät kokonaisuudessaan vuonna 2023 SOTE-alueille.

3. Seurantatietoa perusopetuksesta

Teaviisarin tulokset

Teaviisari on THL:n toteuttama tiedonkeruu, joka toteutetaan kuntien toimialoille kahden vuoden välein. Vuoden 2019 tilanteen pohjalta perusopetuksessa eniten kehitettävää on johtamisessa, osallisuudessa ja voimavaroissa. Sen sijaan yhteiset käytännöt sekä seuranta ja tarve-analyysi olivat jo lähellä hyvää tulosta.

Perusopetus : Kiuruvesi 2019

Perusopetus : Kiuruvesi 2019

	Kiuruvesi	Koko maa
Perusopetus	62	66
Sitoutuminen	66	60
Johtaminen	49	68
Seuranta ja tarveanalyysi	74	68
Voimavarat	56	57
Yhteiset käytännöt	72	82
Osallisuus	53	65
Muut ydintoiminnot	64	62

Lähde: www.teaviisari.fi, Perusopetus: Kiuruvesi 2019 (10.10.2020)

Kouluterveyskyselyn tuloksia

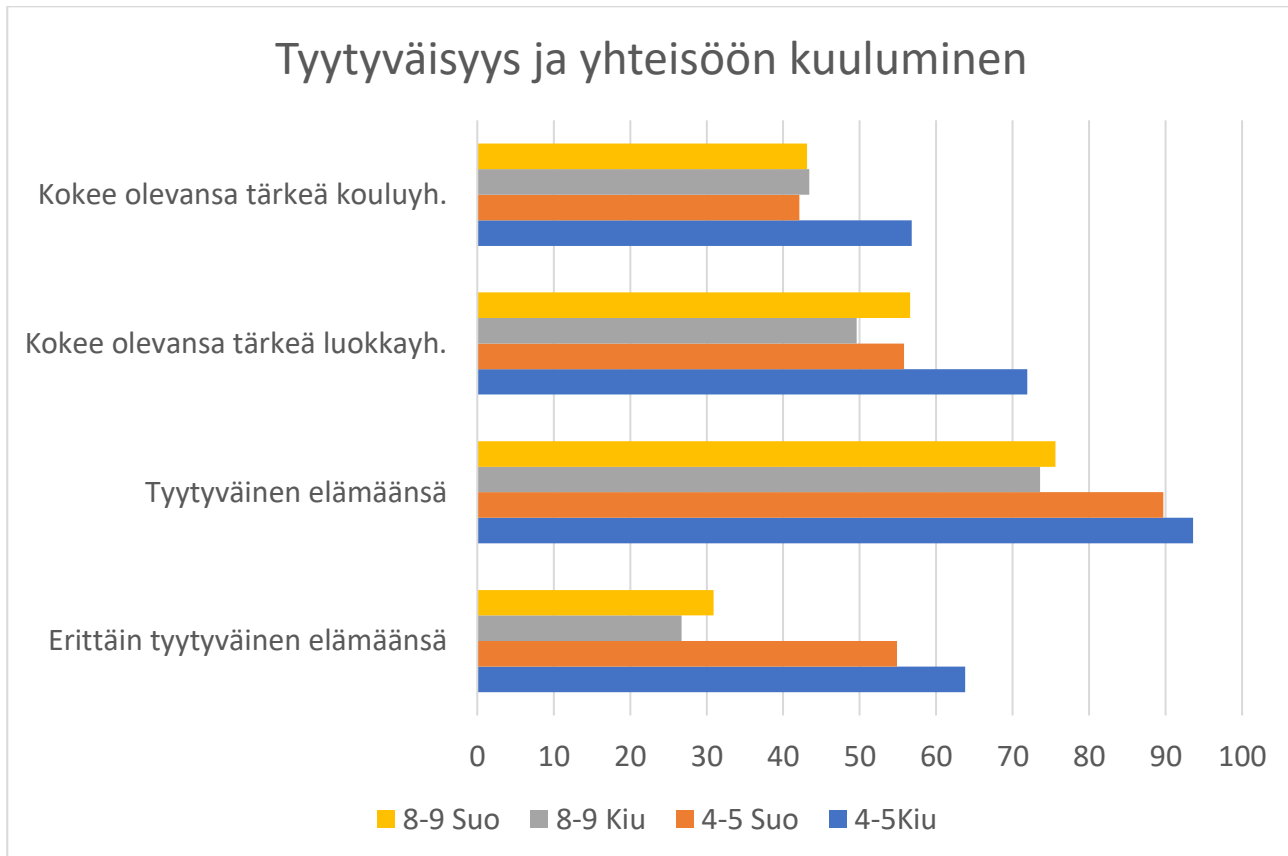
THL on toteuttanut keväällä 2019 kouluterveyskyselyn, johon ovat vastanneet perusopetuksen 4.-5.-luokkien oppilaat sekä 8.-9.-luokkien oppilaat. Kuvioihin on otettu kyselyn tulokset **prosentteina**:

8.-9. luokkien oppilaat Suo= koko maan vastaukset

8.-9. luokkien oppilaat Kiu = Kiuruveden kaupungin oppilaiden vastaukset

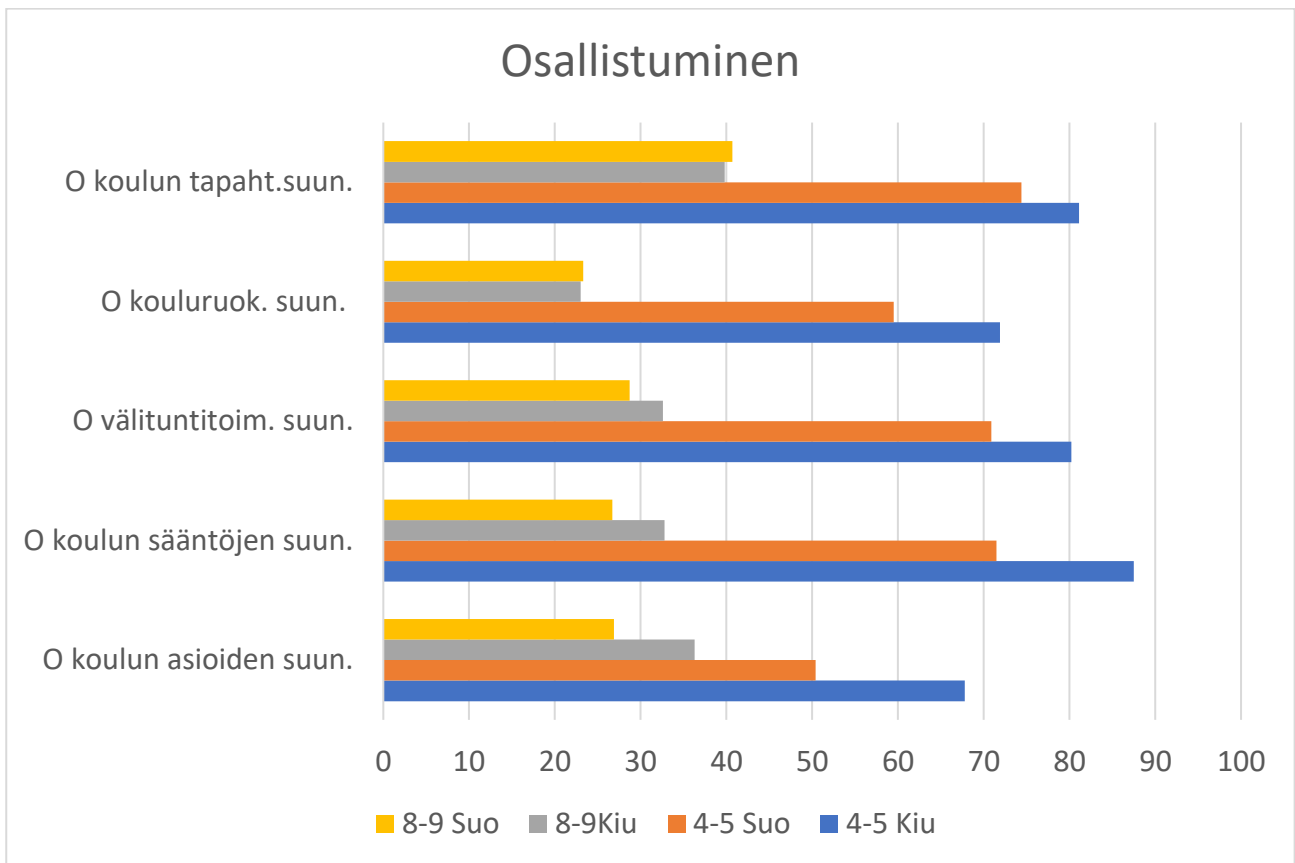
4.-5. luokkien oppilaat Suo= koko maan vastaukset

4.-5.luokkien oppilaat Kiu= Kiuruveden kaupungin koululaisten vastaukset

Kiuruveden 4.-5. luokkalaisten sininen palkki on kaikissa tyytyväisyyttä ja yhteisöön kuulumista mittaavissa kysymyksissä vertailuaineiston parasta tulosta.

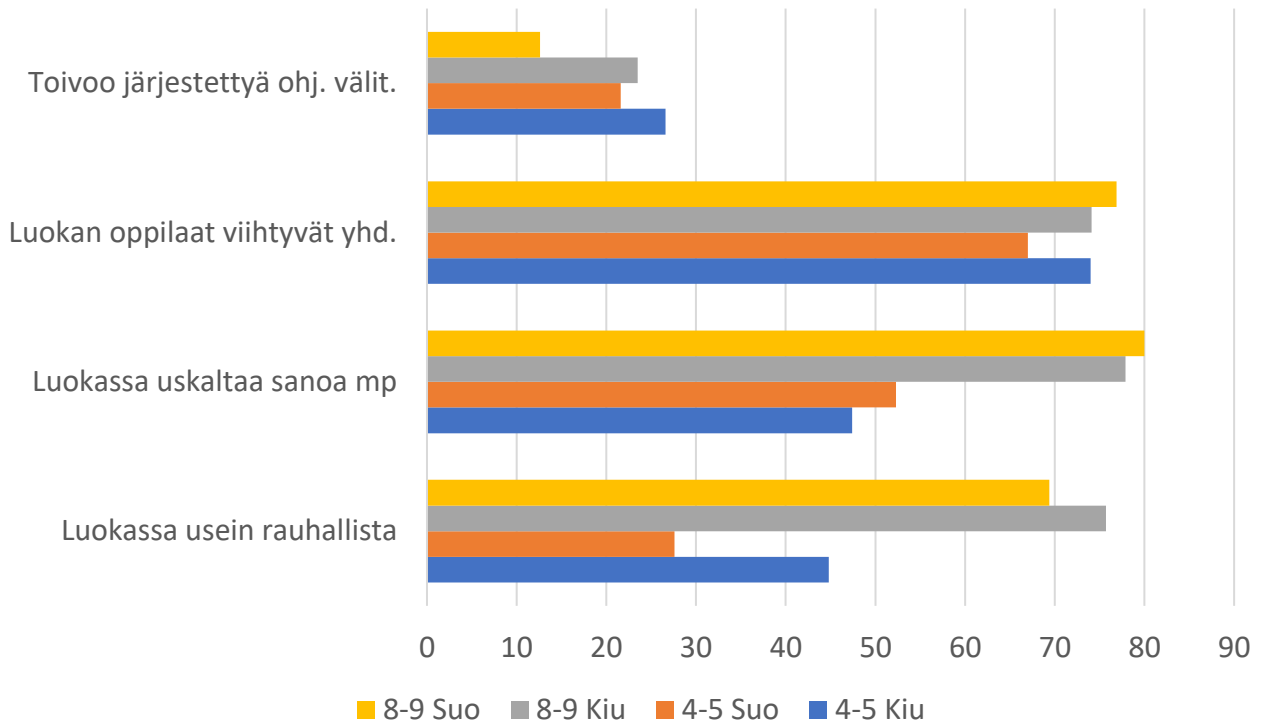
8.-9.luokkien osalta tapahtuu merkittävä lasku prosenteissa, mutta suunta on aivan samansuuntainen valtakunnan kyselyssä.

Myös osallistumisen osalta Kiuruveden 4.-5.-luokkalaisten siniset palkit ovat kärkisjoilla, niin koulun tapahtumien suunnittelussa, kouluruokailun suunnittelussa, välituntitoiminnan suunnittelussa, koulun sääntöjen suunnittelussa kuin koulun asioiden suunnittelussa.

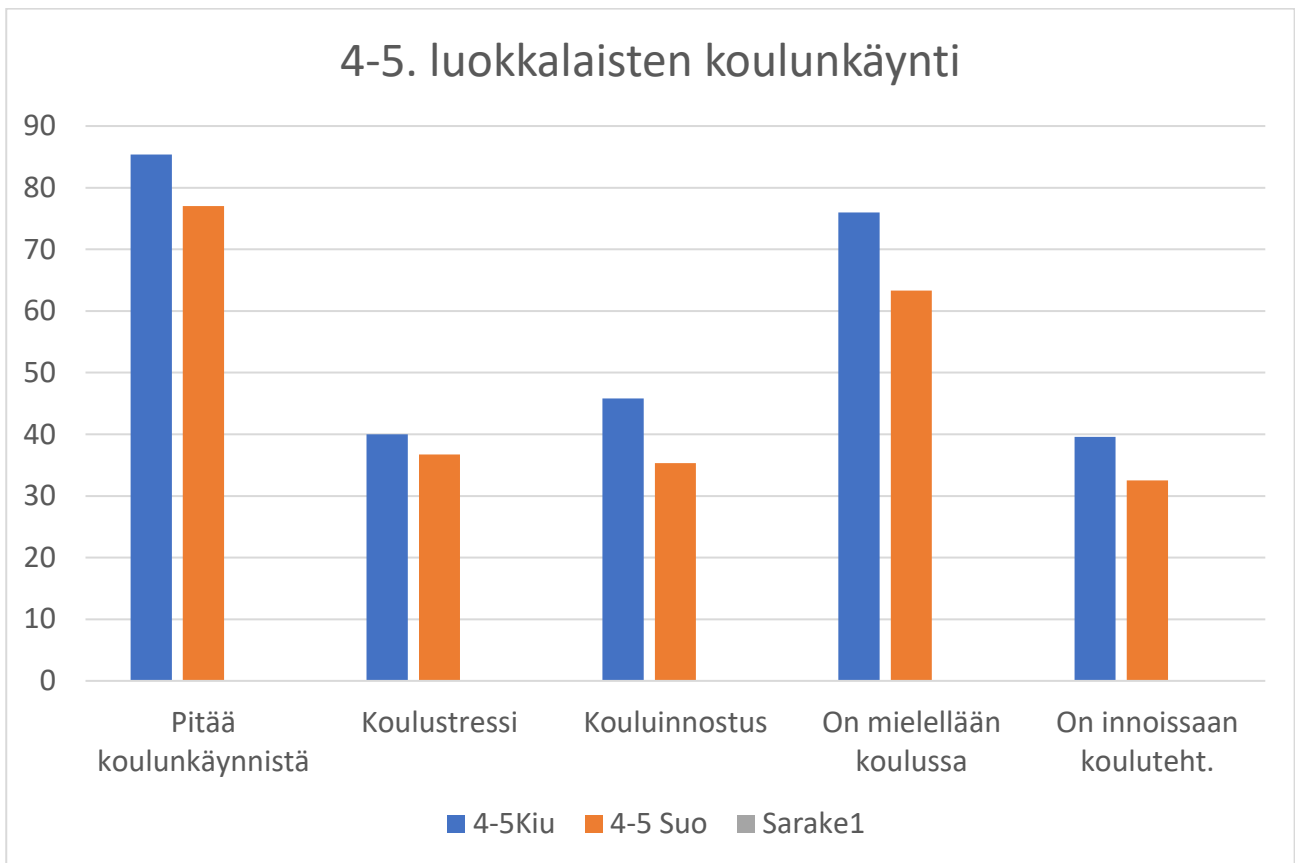
8.-9.luokilla tapahtuu valtakunnan suunnan mukainen lasku, mutta Kiuruvedellä on päästy vaikuttamaan välituntitoimintaan, koulun sääntöihin ja koulun asioiden suunnitteluun myös yläkoulussa valtakunnan keskiarvoa paremmin.

Luokkatyö ja välitunti

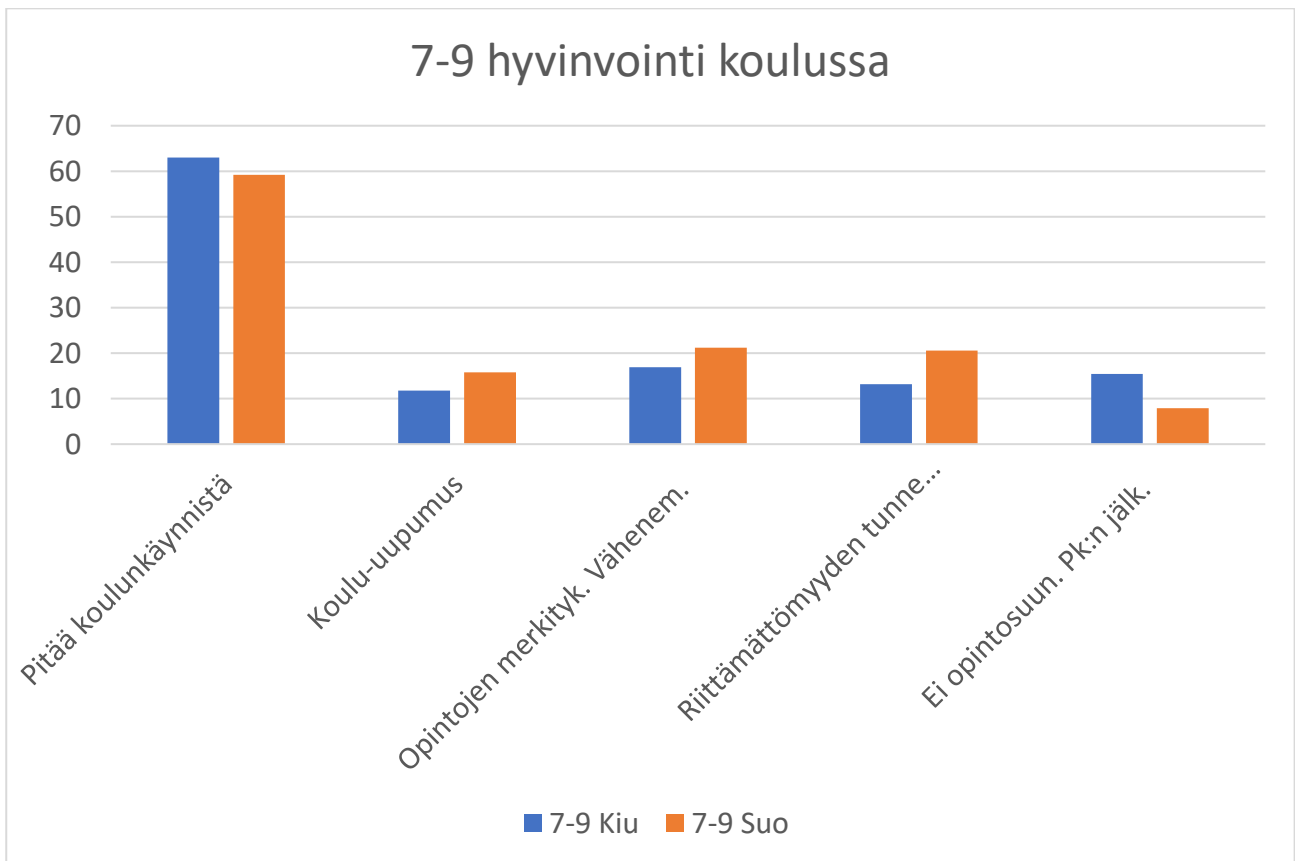

Luokkatyöskentelyssä yläluokkien oppilaiden tulokset ovat parempia kuin alakoululaisten. Yläkoulussa oppilaat viihtyvät yhdessä ja luokassa uskaltaa sanoa paremmin mielipiteensä kuin alaluokilla. Yllättäen yläkoulussa luokissa on myös usein rauhallista.

Yli 20% yläkoululaisista ja 4.-5. luokkalaisista toivoo järjestettyä ohjelmaa välitunnille. Tämä on tärkeää pitää mielessä koulujen toimintaa kehitettäessä.

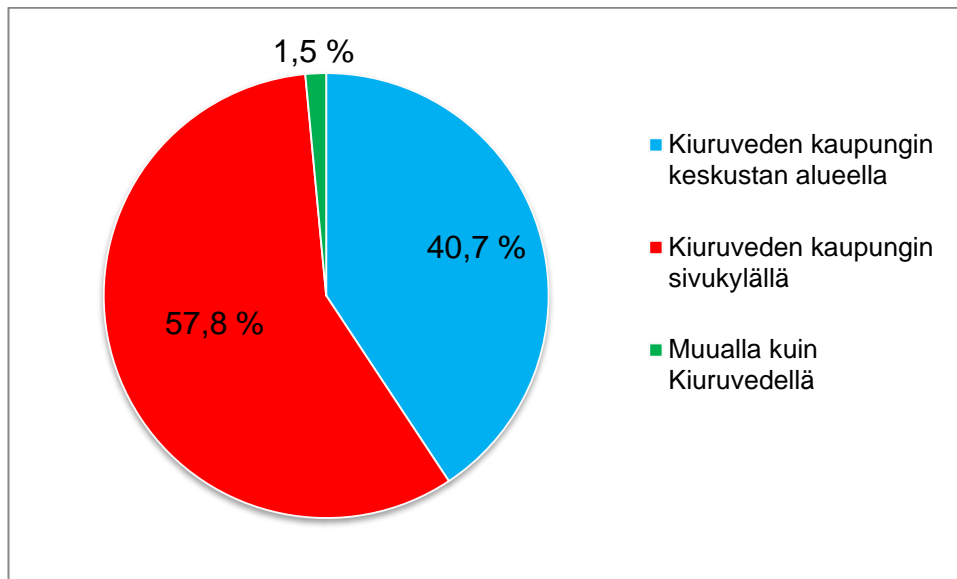
Koulunkäynnistä pitäminen ja innostus koulutyöhön on Kiuruveden 4.-5. luokkalaisilla hieman suurempaa kuin valtakunnassa keskimäärin. Toisaalta myös koulustressiä podetaan hieman enemmän.

7.-9. luokkalaisten osalta kouluterveyskyselyssä kysytään oppilaiden viihtymisestä koulussa hieman negatiivisemmasta näkökulmasta kuin alaluokilla. Yli 60% Kiuruveden yläkoululaisista pitää koulunkäynnistä. Koulu-uupumusta, opintojen merkityksen vähenemistä ja riittämättömyyden tunnetta koetaan vähemmän kuin valtakunnassa keskimäärin, mutta sen sijaan vailla opintosuunnitelmaa peruskoulun jälkeen on useampi nuori kuin valtakunnan vertailussa.

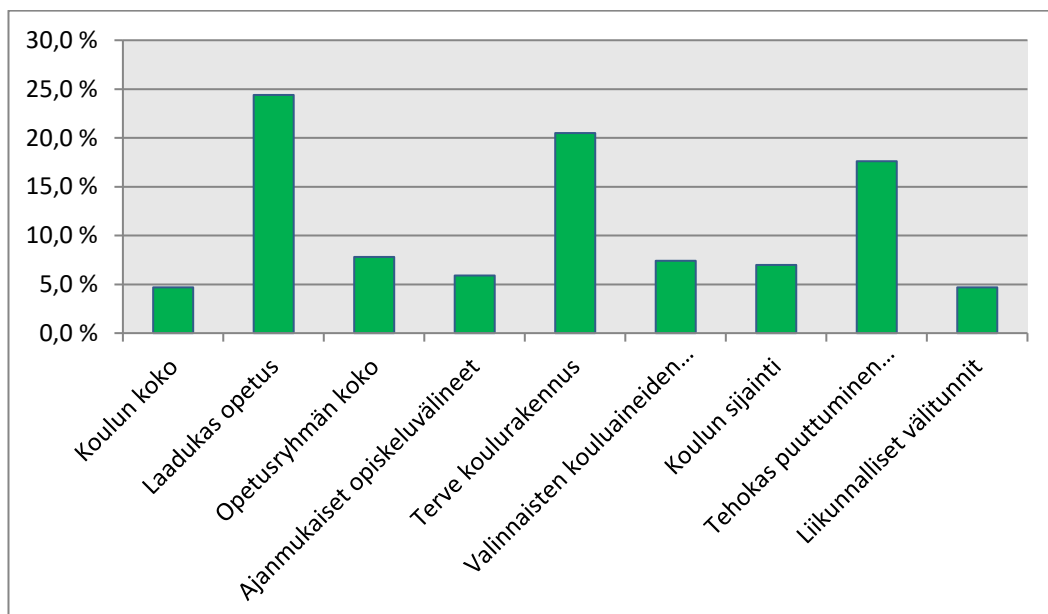
4. Kouluverkon muutoksen vaikutuksia

Kiuruveden kaupungin kotisivuilla toteutettiin verkkokysely kouluverkko- ja korjaus- ja saneerausliikkeen liittyen. Tähän selvitykseen on erikseen poimittu 11-16-vuotiaiden vastaukset tuohon kyselyyn. 57,8% kyselyyn vastanneista lapsista ja nuorista asui sivukylillä.

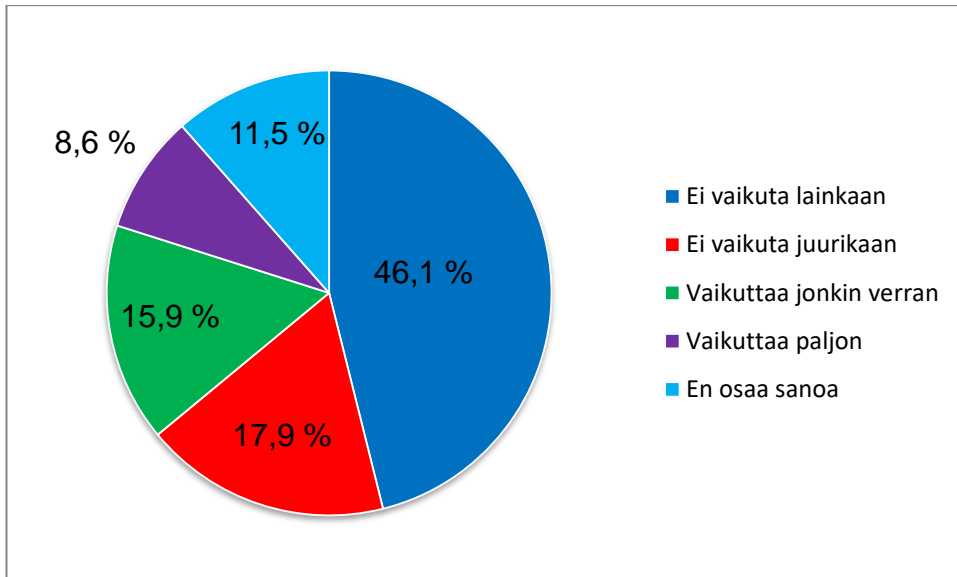
Kysymyksessä piti valita kolme asiaa, jotka takaavat hyvän perusopetuksen.

Tärkeimmäksi nousi laadukas opetus, terve koulurakennus ja tehokas puuttuminen kiusaamiseen. Koulun koolle tai opetusryhmän koolle ei annettu isoa merkitystä. Aikuisten vastaukset olivat muutoin samat, mutta siellä neljänneksi laatukriteeriksi nousi opiskeluryhmän koko.

Kysymyksessä täyty arvioida, **miten kaupungin talouden tasapainottamiseksi ehdotettu säästötoimenpide sivukylien koulujen lakkauttamisesta 1.8.2025 vaikuttaisi elämään.**

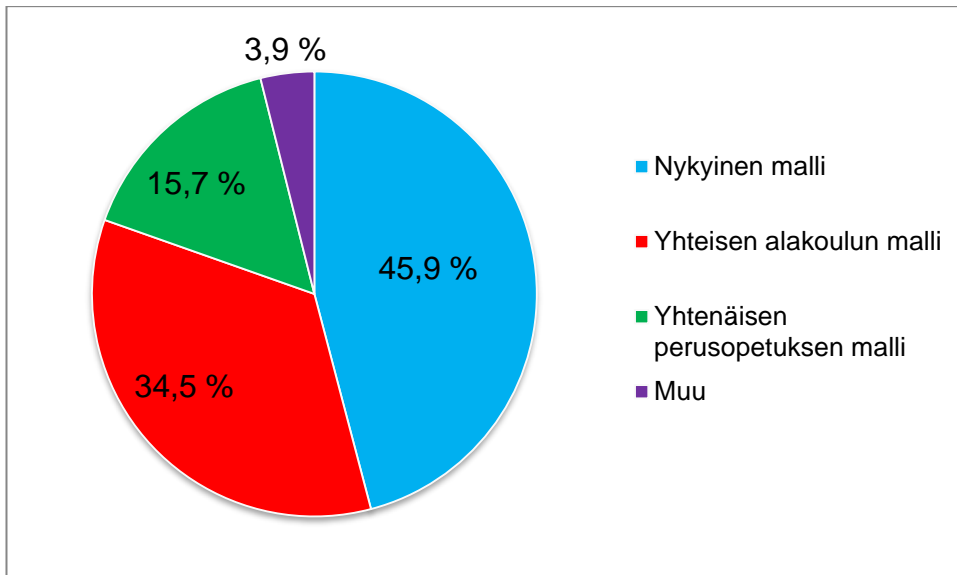
Kysymyksen vastauksissa täytyy huomioida, että ikähaitari 11-16-vuotiaat eivät käy tuossa vaiheessa enää alakoulua ja niinpä asialla ei arveltu olevan vaikutuksia. Sen sijaan aikuisten kyselyssä 36,8% arvioi, että vaikuttaa jonkin verran tai paljon.

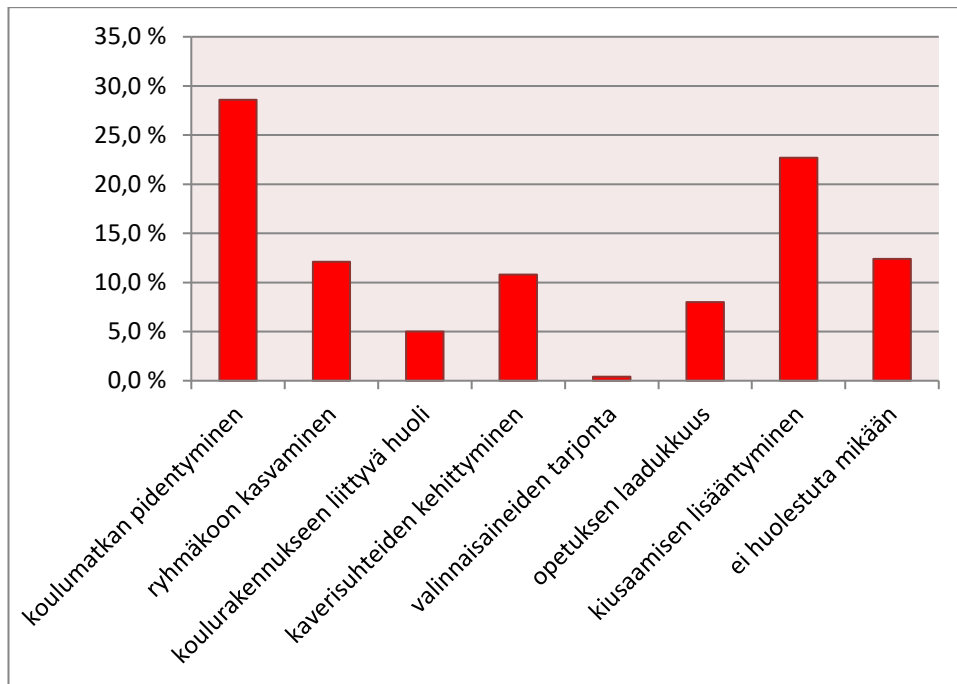
Kysymyksessä on pitänyt vastata, **mikä olisi syksyllä 2025 paras vaihtoehto Kiuruveden kaupungin perusopetuksen järjestämiseksi.**

Enemmistö vastaajista puolsi nykyistä mallia 45,9%, aikuisten kyselyssä luku oli 47,9%.

Lapsista 34,5% puolsi yhteisen alakoulun mallia, aikuisten kyselyssä luku oli 28%.

5.Kouluverkon muutokseen liittyvät huolet

Lasten kyselyssä nousee selkeästi kaksi huolta kouluverkon muutokseen liittyen:

- koulumatkan pidentyminen
- kiusaamisen lisääntyminen

Aikuisten kyselyssä huolenaiheeksi nousevat:

- koulumatkan pidentyminen
- ryhmäkoon kasvaminen
- kiusaamisen lisääntyminen

Kyläkoulujen kuulemisilloissa suurin osa huoltajista oli huolissaan koulumatkojen pidentymisestä ja sen vaikutuksesta lapsen ja perheen jaksamiseen. Kaikissa kuulemisilloissa tämä nostettiin esille ja todettiin sen olevan todellinen huoli vanhemmille.

Kaupungin keskustan koulumallissa koulumatka pitenisi eniten Lahnajoen koulun oppilaaksiottoalueen lapsilla. Elokuussa 2025 Lahnajoelta pisin matka olisi 34km kuudesluokkalaisella, 31 km ekaluokkalaisella ja 30 km 4.-luokkalaisella ja 3.-luokkalaisella.

Luupuveden koulun oppilaaksiottoalueelta Lapinsalosta on pisimmät matkat keskustaan: 32 km 5.-luokkalaisella ja 30 km 5.-luokkalaisella.

Kalliokylän koulun oppilaaksiottoalueelta pisin matka keskus-taajamaan on 5.-luokkalaisella 27 km. Lisäksi kaksi ekaluokkalaista ja yksi viidesluokkalainen 25 km päästä.

Samoin Rytkyn koulun kuutosluokkalaisella 27 km, Rytkyltä myös 7 lasta, joiden matka yli 22 km. Pielavden kunta on pyytänyt yhteistyöneuvottelua Pohjois-Pielaveden koulun hyödyntämisestä Rytkyn suunnalta.

Syksyllä 2025 esikoululaisista pisin matka kaupungin keskustajamaan on Rytkyttä, toisella 25 km ja toisella 26 km. Neljältä eskarilaiselta 20 km. Eskarilaisten kokonaismäärä 49.

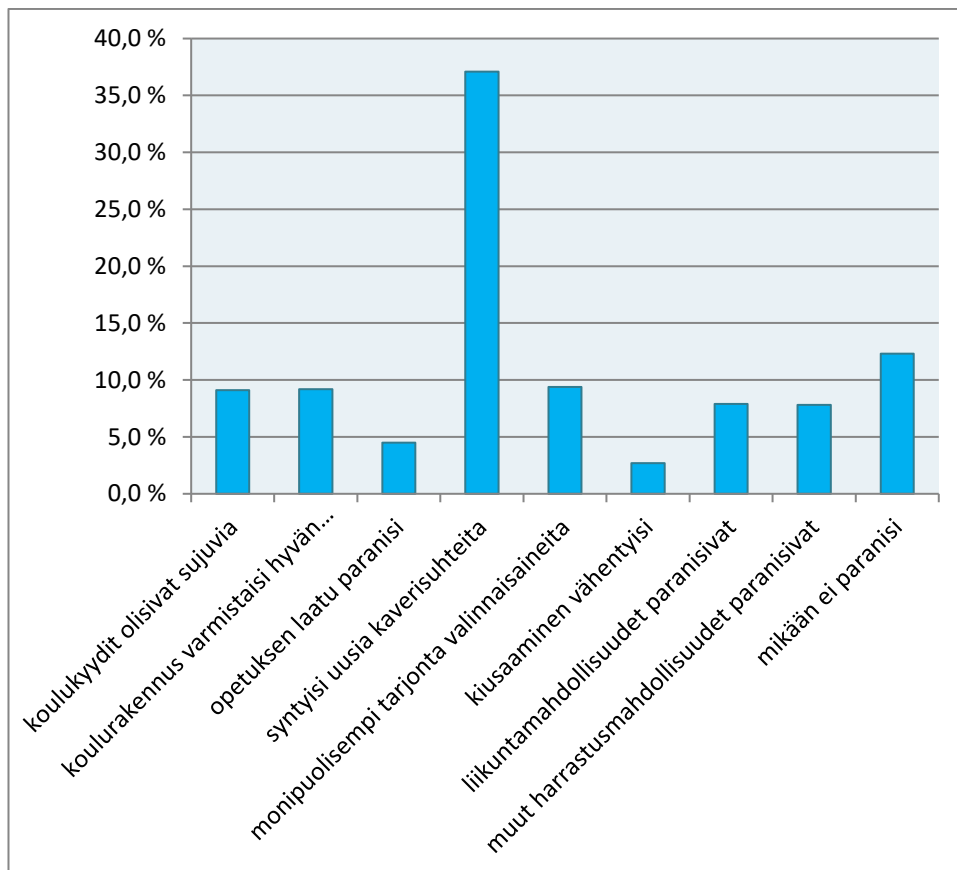
Koulukiusaaminen on lapsia ja aikuisia huolettava asia, jota on seurattava ja työstettävä kouluverkkoratkaisusta riippumatta. Opetushallitus julkasi lokakuussa 2020 uuden oppaan koulukiusaamisen torjumiseksi. Käytänteet on päivitettävä oppaan mukaiseksi joka tapauksessa. Kyläkoulujen kuulemisilloissa kiusaaminen kytkettiin myös koulumatkoihin ja pelättiin, että pitenevät koulumatkat lisäävät myös koulukiusaamisen mahdollisuutta.

Kyläkoulujen kuulemisilloissa mainittiin, että kylillä on jäljellä vain kyläkoulut ja jos ne viedään, niin sitten ei jää perusteita asua kylällä. Kyläkouluilla nähtiin muukin arvo kuin pelkästään koulutuksellinen arvo.

Kyläkoulujen kuulemisilloissa esitettiin myös huoli lasten liikuntamahdollisuuksien vähenemisestä. Tällä hetkellä hiihtoladut ja luistelukenttä ovat olleet mahdollisia kyläkoulujen pihapiirissä. Mikäli koulut menevät yksityiseen omistukseen, niin nuo liikuntamahdollisuudet häviävät. Luupuveden ja Rytlyn kouluilla on myös lähiliikunta-areenat, myös niiden käyttämisestä oltiin huolissaan, mikäli kyläkoulut lakkautettaisiin. Lähiliikunta-areenat mahdollistavat ryhmien pelit myös iltaisin, ei ainoastaan koulupäivän aikana.

Ryhmäkoon kasvaminen huolettaa erityisesti aikuisia: tämä on myös näkökulma, joka on pidettävä mielessä kouluverkkoratkaisussa. Tämä asia huolettaa varmasti myös opettajia. Toisaalta tällä hetkellä erityisesti osa kyläkoulujen opettajista tekee aika akrobaattisia suorituksia, kun heillä on isoja eskari-2 -luokkia tai ohjattavana oppilaat kolmosluokkalaisesta kutoseen. Perinteinen vuorolukujärjestelmä ei toimi silloin, kun opettajan vastuulla on neljä vuosiluokkaa, vaan opettaja joutuu venymään kahteen erilaiseen tuntisuunnitelmaan samanaikaisesti.

6. Kouluverkon muutoksen liittyvät mahdollisuudet

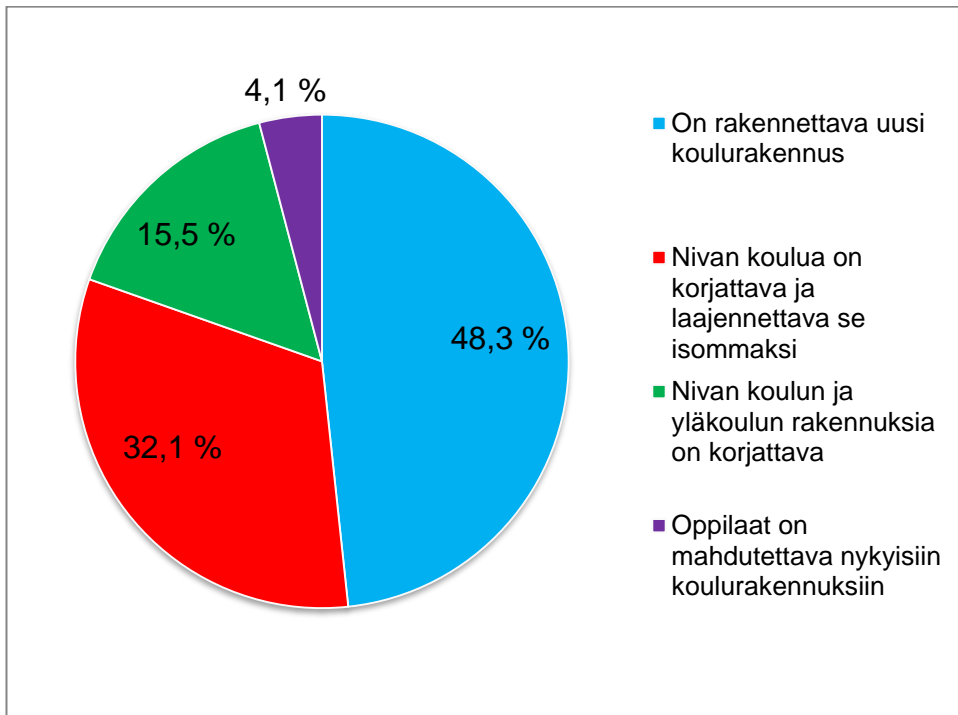

Kouluverkkomuutoksia ei nähdä pelkästään negatiivisena asiana. Lasten kyselyssä iso osa arveli, että on mahdollista, että syntyy uusia kaverisuhteita. Toiseksi eniten kannatusta sai ajatus, ettei mikään paranisi. Aikuisten kyselyssä on samansuuntainen tulos. Kolmanneksi eniten aikuiset arvostivat sitä, että valinnaisaineita voisi olla tarjolla enemmän.

Kyläkoulujen kuulemisilloissa ei tullut esille lainkaan kouluverkkoratkaisun myönteisiä mahdollisuuksia.

Kuntalaisten kuulemistilaisuudessa esille nostettiin, että olisi aika saada moderni ja terve koulurakennus kaupungin keskustajamaan. Erityisesti oltiin huolissaan, että iso osa kiuruvedisistä lapsista ja nuorista opiskelee kymmenen vuoden päästä vanhentuneissa ja sisäilmaltaan entistä ongelmallisimmissa tiloissa, mikäli asialle ei nyt suunnitelmallisesti tehdä mitään. Kuulemisilloissa ei raportoitu tyytymättömyyttä kyläkoulujen kuntoon. Luupuveden koulu onkin tietysti kaupungin pedagogisesti modernein ja uusimpana kouluna myös tervein tila.

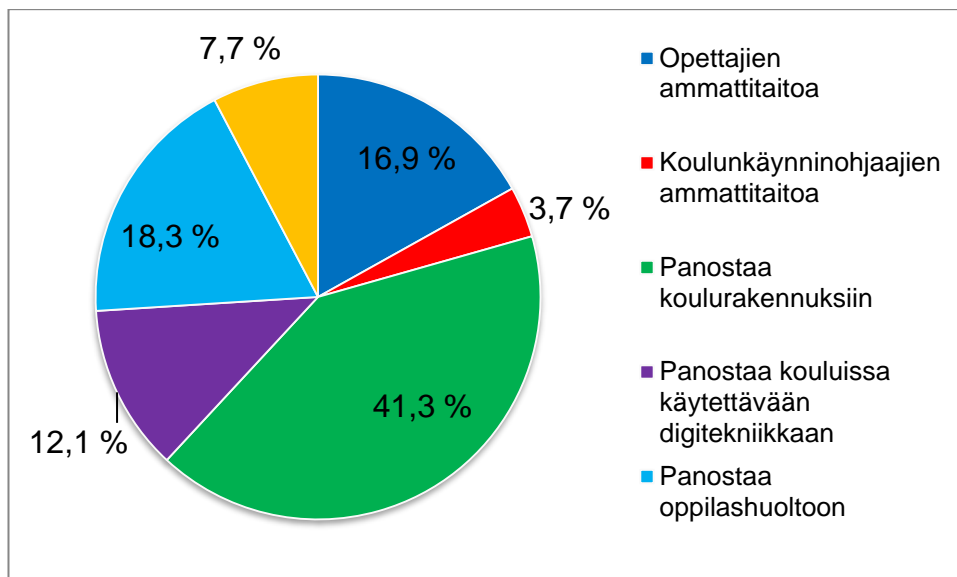
Kiuruvedellä on tähän saakka huolehdittu hyvin myös kyläkouluista, resurssiopettaja ja kiertävä erityisopettaja ovat mahdollistaneet opetuksen eriyttämistä monipuolisesti ja oppilaiden erilaisiin tarpeisiin on vastattu myös kyläkouluilla.

Mikäli perusopetus keskittään taajamaan, niin lapsista 48,3% kannattaa uuden koulun rakentamista ja 32,1% laajentaisi ja peruskorjaisi Nivan koulua. Aikuisista 57,5% kannatti uuden koulurakennuksen rakentamista ja 22% Nivan koulun korjaamista.

Uusi koulurakennus on lisäarvoa tuottava palvelu kuntalaisille. Luupuvuden onnistunut koulurakennus on hyvä osoitus siitä, että yhdistämällä tekninen ja pedagoginen osaaminen saadaan arjessa hyvin toimivia tiloja. Kiuruvedellä tätä kannattaa mieltä erityisesti kymmenen vuoden aikahaarukassa.

7. Kehitettävää

Kouluverkkokyselyssä kysyttiin myös perusopetuksen kehittämistarpeita. Lasten vastausten mukaan koulurakennuksiin tulisi panostaa enemmän. Tulos oli samansuuntainen myös aikuisten kyselyssä.

8.Lapsivaikutusten arviointi 2021->

Mikäli valtuusto päättää kouluverkon muutoksista, niin lapsivaikutusten arviointia on jatkettava seuraavasti:

a) Koulurakennus/koulurakennukset

Nyt on kaikista koulurakennuksista peruskuntoarviot tehty.

Valtuuston päätöksen mukaisesti on sitten linjattava, mihin suuntaan koulurakennusten kunnossapitoa viedään. Teknisen palvelukeskuksen on syytä tehdä tarkka suunnitelma, miten edetään ja millaisia kustannuksia eri vaihtoehtoista tulee.

Mikäli päädytään investoimaan uuteen koulurakennukseen, niin koulujen henkilökunta ja lapset huoltajineen osallistetaan varhaisessa vaiheessa miettimään: uuden koulurakennuksen sijainta, millainen on oppimiselle turvallinen ympäristö, miten voidaan ennakoida esim. koronan kaltaista tilannetta, jossa on suotavaa, että eri ryhmät toimivat omissa soluissaan. Miten luodaan tiloja, joissa tilojen siisteyden sekä viihtyisyyden vaaliminen on helppoa ja kiusaamisen kannalta haasteellisia katvealueita ei pääse syntymään. Lasten kanssa suunnittelussa on tärkeintä miettiä, millaiset tilat mahdollistavat parhaan oppimisympäristön ja millaisissa tiloissa oppimista tapahtuu parhaiten?

Pedagogisesti toimivissa tiloissa on huomioitava kaikkien rakennuksessa opiskelevien ikätasoiset tarpeet ja muunneltavien tilojen tarve. On hyödynnettävä aineenopettajien ja työturvallisuuden osaamista, jotta erityistarpeiset luokkatilat esim. laboratorioluokat suunnitellaan asianmukaisin turvavarustein heti alusta alkaen.

Kouluruokailun järjestämiseen on otettava keskuskeittiön asiantuntemus mukaan: mikäli kyseessä yhtenäiskoulu, niin on huomioitava, kuinka monta porrastusta ruokailu tarvitsee ja mikä on oltava tilan koko, jotta vältetään ahtaudelta.

Koululiikunnan suunnittelua on hyvä tehdä huolellisesti jo siinä vaiheessa, jos uutta rakennusta suunnitellaan. Koululiikunta on järjestettävä kouluviikon aikana 49 esikoululaiselle, 317-447 alakoululaiselle, 246 yläkoululaiselle ja noin 120 lukiolaiselle (huomioitava myös varhaiskasvatuksen liikuntatarpeet). Suunnitteluun on hyvä kytkeä heti myös vapaa-aikapalvelut, jotta voidaan huomioida Kuorevirran alueen hyödyntäminen. Tällä hetkellä keskustassa on käytettävissä neljä koulujen liikuntasalia ja Kuorevirran palvelut koululiikunnan järjestämiseen.

Digitekniikan vaivaton hyödyntäminen ja monikäyttöisyys on suunniteltava alusta alkaen.

Tekniikka on hyvä kytkeä myös kulunvalvontaan ja muihin turvallisuustekijöihin heti suunnitteluvaiheessa, on mietittävä myös tilojen iltakäyttöä yhdessä vapaa-aikapalveluiden ja kansalaisopiston kanssa.

Nuorisotoimen kanssa on mietittävä yhteistyömahdollisuuksia myös tilojen suhteen.

Ylä-Savon SOTE:n tai muun maakunnallisen tarjoamien oppilashuollon palveluiden tarpeet on huomioitava tilojen suunnittelussa alusta alkaen. Esimerkiksi kouluterveydenhoitajan tilalle on omat erilliset vaatimuksensa.

b) Koulumatkat

Suurimpana huolena kouluverkkomuutoksessa on nostettu koulumatkat. Kesän 2020 kyytikilpailutus voi olla voimassa 31.7.2025 saakka eli kyydit elokuun alusta 2025 voi suunnitella kokonaan uudelleen. Mikäli koulukyydit suuntautuvat keskusta, niin silloin on suunniteltava päälinjat-syöttöliikenne-malli, jotta linjojen mutkittelu ei tee koulumatkan aikaa kohtuuttomaksi.

Linjojen ja reittien suunnittelussa kannattaa hyödyntää paikallisten liikennöitsijöiden tietämystä.

Lisäksi lapset ja huoltajat kannattaa osallistaa miettimään: miten toimin koulukyydissä, jotta kyydit sujuvat turvallisesti ja jotta siellä on kaikkien hyvä olla. Tämän materiaalin voi suoraan päivittää koulukuljetusoppaaseen.

c) Kokonaiskoulupäivä

Aluehallintovirastot ovat syksyllä 2020 järjestämässä koulutusta ja tarjoamassa myös rahoitusta pilottihankkeisiin, joissa harrastukset kytketään osaksi koululaisten koulupäivää ns. Islannin mallia. Tätä kannattaa joka tapauksessa Kiuruvedellä miettiä ja suunnitella. Varsinkin kauempana asuville lapsille olisi hyvä tarjota harrastuksia tiiviisti kytkettynä koulupäivään, jolloin huoltajat säästyisivät iltojen kuljetusrumbalta.

Varhaisessa vaiheessa olisi hyvä kartoittaa urheiluseurat ja muut yhdistykset, joilta löytyisi valmiutta säännöllisen harrastuksen ohjaamiseen heti koulupäivän jälkeen. Tähän olisi nyt saatavissa rahoitustakin ja jos se myöhemmin jää kunnan omaksi toiminnoksi, niin nämä harrastumahdollisuudet saattaisivat auttaa koulukyytien järkevässä rytmityksessä, jolloin kunnan kannattaisi resurssoida kyydeistä säästyvää rahaa harrastustoimintaan. Käytännön järjestelyissä tulee huomioida myös välipalan syöntimahdollisuus.

d) Oppilashuollon järjestäytyminen 2023 alkaen

Tämä on todennäköinen muutos riippumatta kouluverkkoratkaisusta, koska SOTE-lainsäädäntö tulee joka tapauksessa muuttumaan. Oppilashuollon palveluiden saatavuus on suunniteltava osana toimivaa kouluverkkoa.

Uutena työmuotona kouluihin on rekrytoitu hyvinvointi-ohjaajia, on varmasti tarkasteltava koko oppilashuollon kokonaisuutta laajasti. Niivan koululla on oltu erittäin tyytyväisiä koululla toimivan koulupsyykkarin toimintaan: toimivien ja hyväksi havaittujen palveluiden säilyminen on ensiarvoisen tärkeää myös tulevaisuudessa.

e) Uhkakuvien ehkäisy

Kuulemisilloissa osa kyläkoulujen huoltajista pelkäsi, että se turvallinen ja suojattu ympäristö, jonka pienempi koulu voi tarjota, murtuu kokonaan jos siirrytään isoon yhtenäisen koulun malliin. Näiden pelkojen tunnistaminen ja huomioiminen koulurakennuksissa, koulukyytien suunnittelussa ja erityisesti koulun toimintakulttuurissa on ensiarvoisen tärkeää.

Keskustan koulujen huoltajilta on taas tullut palautetta, eikä kukaan ole kiinnostunut satojen lasten koulutilojen ajanmukaisuudesta ja terveistä koulurakennuksista keskustaajamassa. On sanottu, että kyläkouluista on pidetty hyvää huolta, mutta samanaikaisesti keskustan koulurakennukset on jätetty oman onnensa nojaan.

Kun kouluverkkoratkaisun tavoite ja toteutusmalli selviää, niin on tärkeää huomioida, että sekä sivukylien että keskustan lapset ja huoltajat tulevat kuulluiksi ja että esitettyihin pelkoihin ja huoliin suunnitellaan ratkaisumalleja yhdessä. Vastakkainasettelua kylien välillä tai kylien ja keskustaajaman välillä on syytä tietoisesti välttää.

f) Koulukulttuurin kehittäminen

Onnistuneissa organisaatiomuutoksissa on aina kyse koko yhteisön sitoutumisesta. Hyvän koulukulttuurin kehittymisen edellytys on, että niin henkilökunta, oppilaat kuin huoltajatkin tavoittelevat yhdessä hyvää päämäärää eikä valmiiksi ajatella, että uudet järjestelyt eivät tule toimimaan ja niissä tulee olemaan vain epäkohtia. Espoolaista rehtoria Hanna Sarakorpea

siteeraten: ”Paha pitää itse puolensa, huolehdi hyvästä. Kylvä hyvän siemeniä päivittäin ja hoivaa niitä.”

Kiuruveden nykyisiltä peruskoululaisilta kannattaa kartoittaa ikätasoisesti, mitkä asiat ovat koulussa nyt hyvin ja mitkä seikat ovat edistäneet, että nämä asiat ovat hyvin.

Samantyylinen työskentely kannattaa suunnata myös koko henkilökunnalle. Henkilökunnalta voi myös kysyä, mitä ongelmakohtia tällä hetkellä näkee ja mitä ongelmia on mahdollisesti syntyisi kouluverkkoratkaisun myötä ja miten toimimalla vältetään ne ongelmat. Mitä se edellyttää kaupungin johdolta, oppilaitosjohdolta, opettajilta, koulunkäynninohjaajilta, muulta henkilökunnalta sekä oppilailta ja huoltajilta.

Mahdollista uutta koulurakennusta ja uutta koulukulttuuria suunniteltaessa on hyvä perustaa yhteistyöryhmä, jossa on opettajia ja huoltajia ja muiden yhteistyötahojen edustajia. Opettajia ja huoltajia tulee olla sekä kyläkouluilta että keskustaajaman koululta, mikäli kouluverkkoratkaisu pohjautuu keskustaajaman koulun malliin.

Talouden tasapainottamisen työryhmän kouluverkko-ratkaisu astuisi voimaa 1.8.2025. Valtuusto päättää syksyllä 2020, millainen tuo kouluverkkoratkaisu on. Yhteisellä suunnitelulla ja työskentelyllä voidaan varmistaa, että Kiuruvedellä on hyvä käydä koulua myös elokuussa 2025. Siihen on aikaa neljä ja puoli lukuvuotta.